

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

EIROPAS SAVIENĪBA

Savs kaktiņš, savs stūrītis zemes - Latvijas lauku iedzīvotāju attīstības stratēģijas un kultūrvides pārmaiņas

Eiropas Sociālā fonda projekts

Nr. 2009/0222/1DP/1.1.1.2.0/09/APIA/VIAA/087

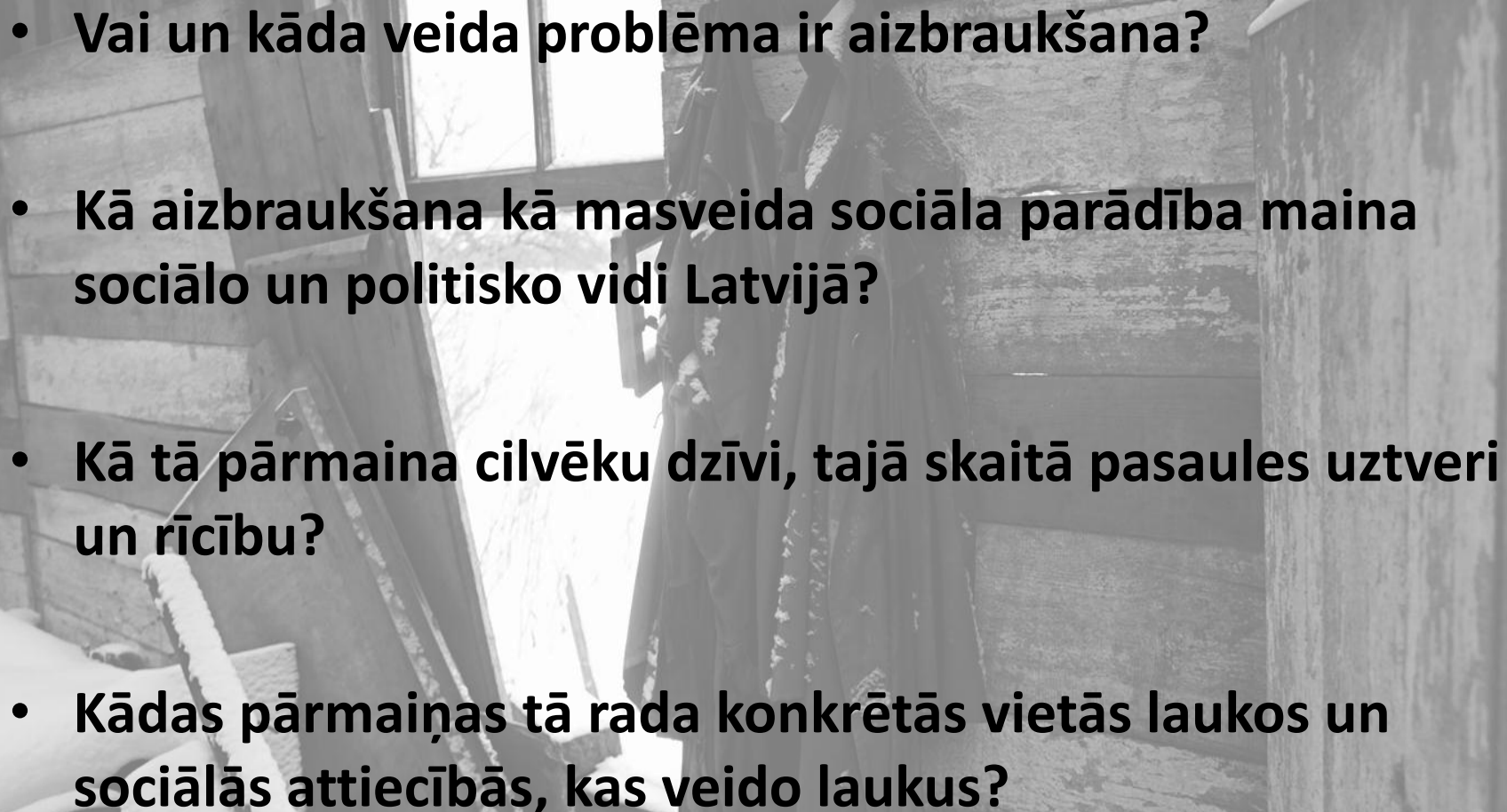
Aizbraukšana, lauku tukšošanās un nākotnes iespējas

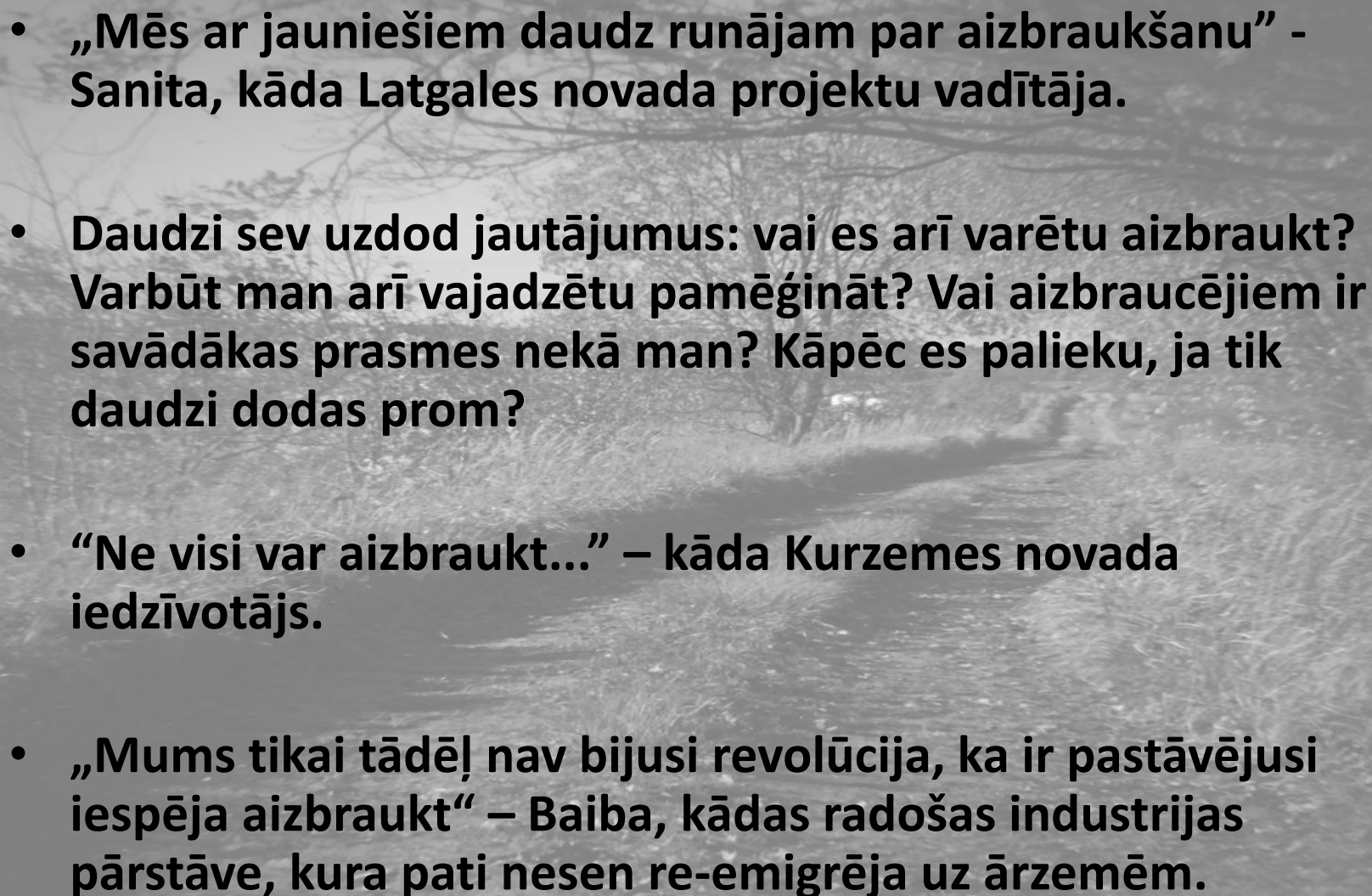
**Dace Dzenovska,
Latvijas Universitāte**

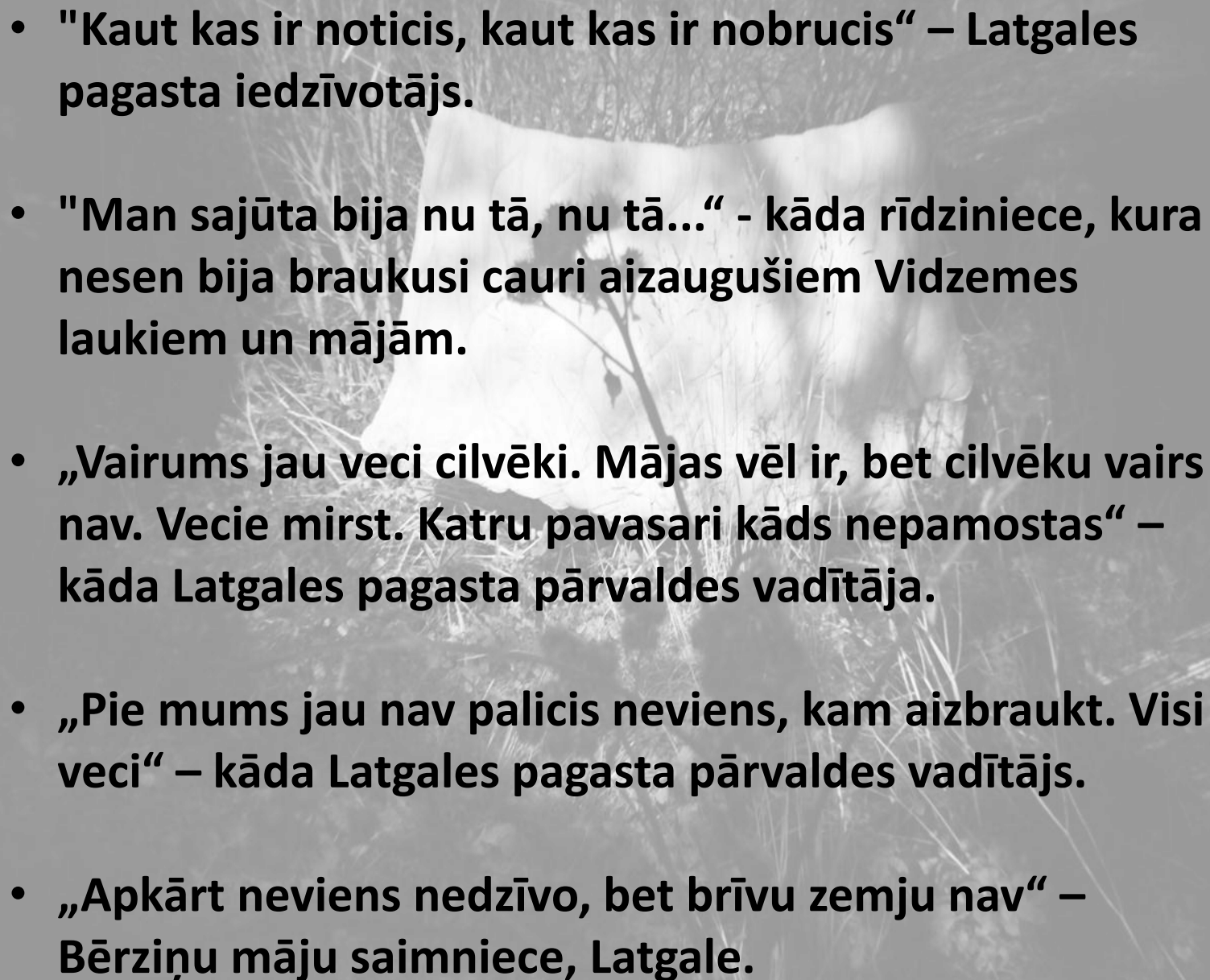
Inta Kalniņa fotogrāfijas

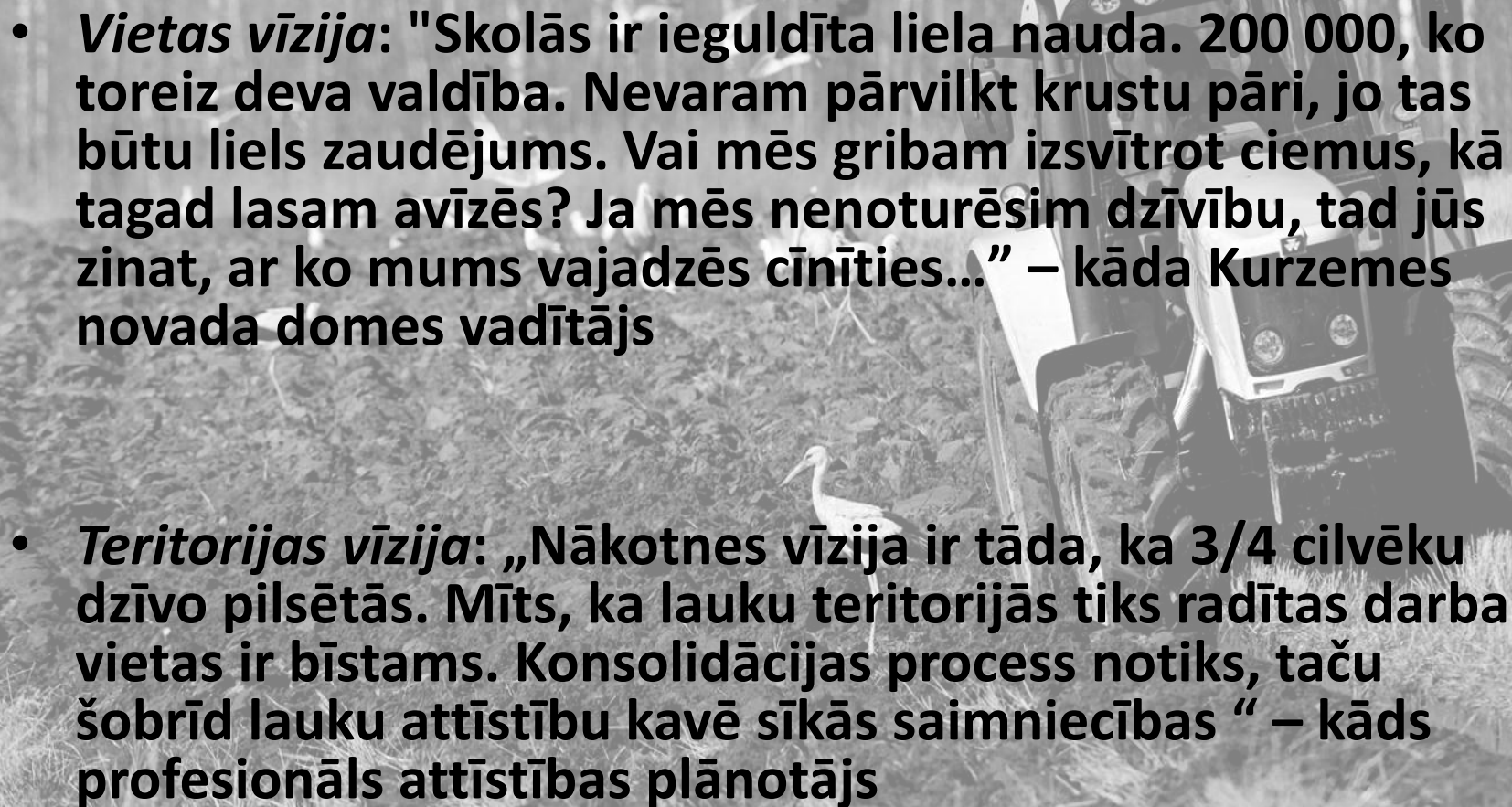
“Iedomāsimies, ka es esmu Anniņas tantes mazmeita vai mazdēls. Un esmu jaunību savulaik pavadījusi vienalga kādas pašvaldības mazpilsētā, strīķējusi asfaltu, nu apmēram tā kā *Kolka Cool*. Un tagad esmu laimīgi tikusi līdz Anglijai. Es dzīvoju piecu istabu mājā, kur visapkārt ir sveši, dažādi cilvēki. Es negribu dzirdēt neko par latviešiem, jo esmu depresijā, jo esmu nomākta. Un vēl es zinu, *Apollo* ziņas es lasu, tur es lasu, ka esmu slikta, jo esmu tā izdarījusi. Lūdzu, mīliet arī mani, ne tikai IT speciālistus un studentus. Un tad, ja jutīšu, ka politiķi vienkāršā sarunā saka, oh, kā man ir vajadzīga tā Anniņas tantes mazmeita, man nokritīs tas rūgtums, un gribēšu redzēt latviešus vispirms Anglijā un tad es sākšu domāt par braukšanu atpakaļ uz Latviju.”

(Ieva, 48 gadi, dzīvo Anglijā)

-
- **Vai un kāda veida problēma ir aizbraukšana?**
 - **Kā aizbraukšana kā masveida sociāla parādība maina sociālo un politisko vidi Latvijā?**
 - **Kā tā pārmaina cilvēku dzīvi, tajā skaitā pasaules uztveri un rīcību?**
 - **Kādas pārmaiņas tā rada konkrētās vietās laukos un sociālās attiecībās, kas veido laukus?**

-
- „Mēs ar jauniešiem daudz runājam par aizbraukšanu” - Sanita, kāda Latgales novada projektu vadītāja.
 - Daudzi sev uzdod jautājumus: vai es arī varētu aizbraukt? Varbūt man arī vajadzētu pamēģināt? Vai aizbraucējiem ir savādākas prasmes nekā man? Kāpēc es palieku, ja tik daudzi dodas prom?
 - “Ne visi var aizbraukt...” – kāda Kurzemes novada iedzīvotājs.
 - „Mums tikai tādēļ nav bijusi revolūcija, ka ir pastāvējusi iespēja aizbraukt” – Baiba, kādas radošas industrijas pārstāve, kura pati nesen re-emigrēja uz ārzemēm.

-
- **"Kaut kas ir noticis, kaut kas ir nobrucis" – Latgales pagasta iedzīvotājs.**
 - **"Man sajūta bija nu tā, nu tā..." - kāda rīdziniece, kura nesen bija braukusi cauri aizaugušiem Vidzemes laukiem un mājām.**
 - **„Vairums jau veci cilvēki. Mājas vēl ir, bet cilvēku vairs nav. Vecie mirst. Katru pavasari kāds nepamostas" – kāda Latgales pagasta pārvaldes vadītāja.**
 - **„Pie mums jau nav palicis neviens, kam aizbraukt. Visi veci" – kāda Latgales pagasta pārvaldes vadītājs.**
 - **„Apkārt neviens nedzīvo, bet brīvu zemju nav" – Bērziņu māju saimniece, Latgale.**

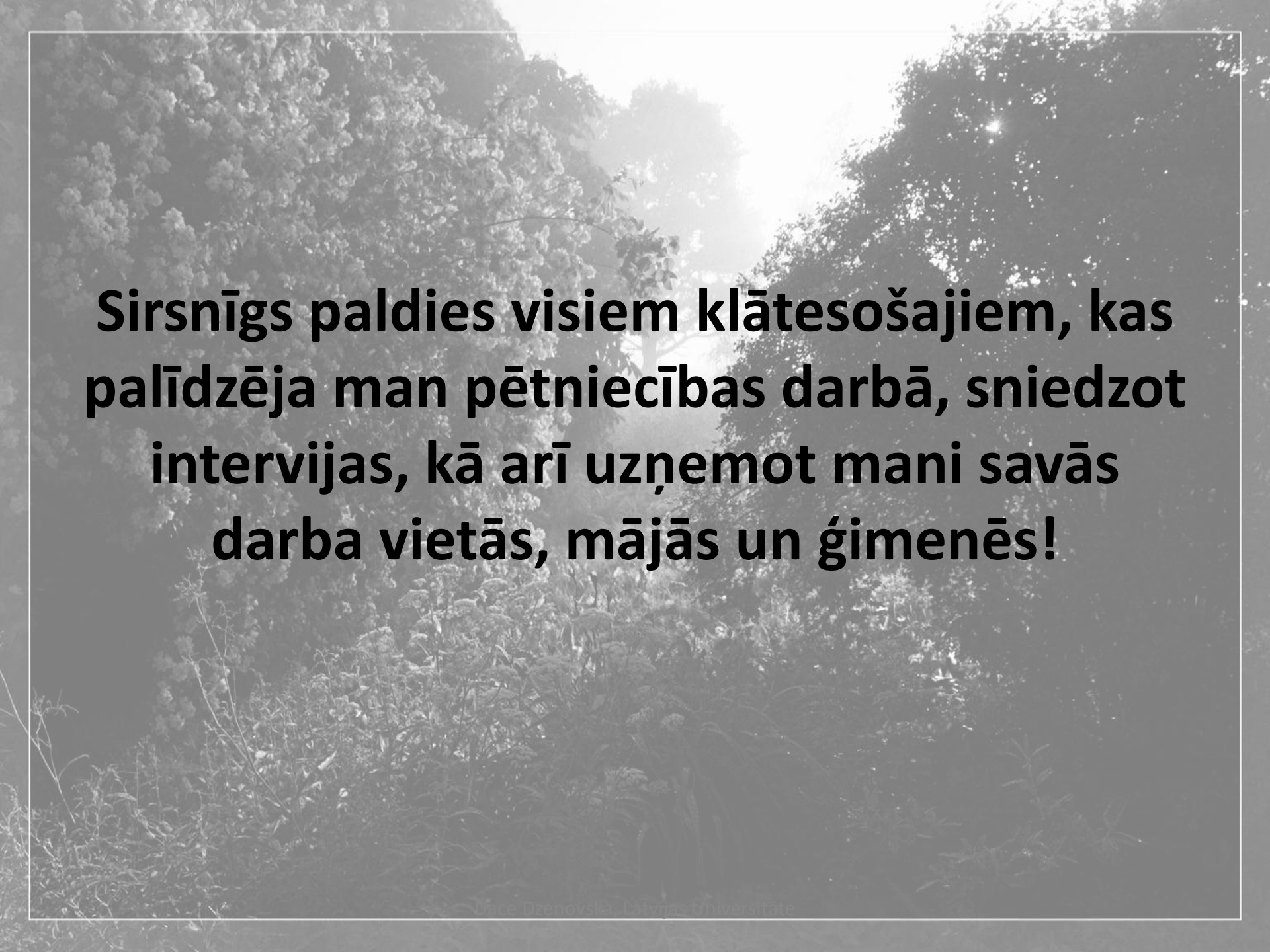
-
- A black and white photograph of a tractor in a field. The tractor is in the upper right, partially obscured by a large white bird, possibly a crane or heron, which is standing in the foreground. The background shows a line of trees. The text is overlaid on the left side of the image.
- ***Vietas vīzija:*** "Skolās ir ieguldīta liela nauda. 200 000, ko toreiz deva valdība. Nevaram pārvilkt krustu pāri, jo tas būtu liels zaudējums. Vai mēs gribam izsvītrot ciemus, kā tagad lasam avīzēs? Ja mēs nenoturēsim dzīvību, tad jūs zināt, ar ko mums vajadzēs cīnīties..." – kāda Kurzemes novada domes vadītājs
 - ***Teritorijas vīzija:*** „Nākotnes vīzija ir tāda, ka 3/4 cilvēku dzīvo pilsētās. Mīts, ka lauku teritorijās tiks radītas darba vietas ir bīstams. Konsolidācijas process notiks, taču šobrīd lauku attīstību kavē sīkās saimniecības “ – kāds profesionāls attīstības plānotājs

Cilvēks politikas plānošanas centrā

- Izvērtēt kritērijus, pēc kuriem tiek mērīta attīstība, un pārorientēt attīstības virzību no tādas, kura tiecas uz makrekomisku rādītāju uzlabošanu, uz tādu, kura uzsvēr cilvēka labklājību;
- Palielināt kvalitatīvo pētījumu lomu politikas veidošanas procesā, kas ļautu izprast lauku socio-ekonomisko situāciju veidojošo procesu mijiedarbi, kas nav redzama ar IKP un citu konvencionālu statistisku rādītāju palīdzību;
- Organizēt apmācības seminārus valsts ierēdņiem par kvalitatīvu datu nozīmi politikas veidošanas procesā;
- Visos veidos veicināt mikroprakses, ar kuru palīdzību cilvēki varētu reģenerēt savu un savu kopienu sociālo un ekonomisko dzīvi – tas nozīmē, atbalstīt ne tikai sociāli marginalizētās grupas, bet arī tos, kuru darbība varētu reģenerēt pilsētu mikrorajonus un lauku teritorijas;
- Veicināt sociālai uzņēmējdarbībai labvēlīgu likumdošanas vidi.

Transvalstiska pilsoņu un valstspiederīgo kopiena

- Valsts iestādēm un privātiem uzņēmumiem apsvērt iespēju, kā iesaistīt ārzemēs dzīvojošos Latvijas valstspiederīgos Latvijas sociālajā, ekonomiskajā un politiskajā dzīvē, nepieprasot viņu fizisku atgriešanos Latvijas teritorijā;
- Visu nozaru politikas veidošanās procesā izvērtēt, kā attiecīgā politika ietekmēs gan tos pilsoņus un valstspiederīgos, kas atrodas Latvijas teritorijā, gan tos, kuri ilgstoši vai īslaicīgi atrodas ārzemēs;
- Plānojot valsts atbalstītus veselības un citus pakalpojumus, iekļaut arī tos valstspiederīgos, kuri neatrodas valsts teritorijā, jo arī viņi sniedz savu ieguldījumu sabiedrības labklājības veicināšanā;
- Veikt kvalitatīvu pētniecību par transvalstiskās pilsoņu un valstspiederīgo kopienas ikdienas līdzdalību Latvijas valsts dzīvē, kā arī iespējām to veicināt;
- Integrēt diasporas politiku attīstības plānošanas procesos, lai nebūtu tā, ka, no vienas puses, diaspora tiek aicināta mājās, bet, no otras puses, turpinās cilvēku aizplūšana, jo dzīve Latvijā neuzlabojas.

Sirsnīgs paldies visiem klātesošajiem, kas palīdzēja man pētniecības darbā, sniedzot intervijas, kā arī uzņemot mani savās darba vietās, mājās un ģimenēs!